

Esőre szomjaznak a földek

Az idei esztendő minden bizonnyal mélyen beleivódik a mezőgazdasági termelők emlékezetébe. Márciusban a COVID-19-vírus okozta járvány miatt veszélyhelyzetet rendelt el a kormány, ami a gazdálkodókat meglehetősen rosszul érintette, hiszen vírus ide vagy oda, a tavaszi munkákat el kell végezni. A gazdáknak nemcsak az egész országra kiterjedő veszélyhelyzettel kellett megküzdeniük, hanem a hónapokig tartó csapadékszegény időjárással és súlyos kései fagykárokkal is. És nemcsak 2020-ban alakult ennyire kedvezőtlenül a helyzetük, hiszen az előző 2-3 évben is téli-tavaszi vízhiány okozott fejfájást a termelőknek. Csősz Tiborral, a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének tanácsosával elemeztük a szántóföldi helyzetet.

A téli-tavaszi csapadékhány már 3 éve visszatérő tényező, mégsem lehet felkészülni arra, hogy az időjárás mit tartogat a gazdálkodók számára. Tavaly sokat javított a helyzeten, hogy a május országos csapadékot hozott és mindenhol legalább 100 milliméter eső esett, sőt, volt olyan terület, ahol ennek a duplája.

Az idén azonban nem volt ilyen szerencséje a gazdáknak, mert májusban 30-40 milliméter csapadék esett, míg előtte hónapokig szinte mérni sem lehetett a mennyiségét. A másik probléma az volt ezzel az egyébként is szerény májusi mennyiséggel, hogy a 30 milliméter is 8-10 alkalommal jött össze.

A klímaváltozás negatív hatásai újabb és újabb kihívások elé állítják a gazdálkodókat. A támogatási környezet változásai és az egyre szigorúbb környezetvédelmi szabályozás mellett a döntéshozóknak a legkiszámíthatatlanabb faktor, az időjárás effajta negatív hatásaival is szembe kell néznie, mondta Csősz Tibor.

A magyar gabonatermesztők a búza esetében évtizedek óta nem tudják túlhaladni az 5 tonna/hektáros országos átlagtermést, míg a kukorica esetében a 8 tonna/hektáros eredményt. Ennek következtében egyre jobban leszakadunk versenytársainktól. Ennek nem csak az időjárás az oka. Némi birtokkoncentráció megfigyelhető ugyan, és az alkalmazott termesztéstechnológia is jelentősen fejlődött, de az utóbbi években a klímaváltozás annál is inkább ezt az előnyt. Nem kedvez a jobb eredmény elérésének, a könnyebb döntéshozatalnak és a piacot homogén áruval való ellátásnak az sem, hogy a magyar és az uniós fajtalistán több

mint 250 búzafajta érhető el hazánkban. Sajnálatos, hogy a fémzárolt vetőmagok használata helyett még mindig nagyon jellemző a visszavetés.

A földtulajdonosok nagy száma mellett egyre többször hangzik el egy másik ok a túlzottan elaprózódott birtokszerkezet magyarázataként, nevezetesen, hogy az utóbbi évtizedekben a piac nem fizeti meg a jobb minőséget kenyérgabona esetében, és ezért a versenytársaink átálltak a gyengébb minőségű eurobúza termelésére a malmi minőség helyett, míg Magyarországon ez a folyamat kevésbé érvényesül. Miközben a magyar agrárpolitika a kiváló minőségű magyar búzáról beszél, addig az európai termelők felismerték, hogy ha ezt a minőséget a piac nem hajlandó elismerni, akkor célszerűbb gyengébb minőségű, de alacsonyabb költségű és nagyobb termésátlagú eurobúzát termelni, fogalmazott a tanácsos.

Régi nóta, hogy az öntözött területeket növelni kellene Magyarországon. Az uniós forrásokból öntözésfejlesztés címen 4 éve rendelkezésre álló 55 milliárd forintot azonban még mindig nem sikerült kimeríteni, és egyelőre csak papírra vetett cél marad az öntözött terület további, több tízezer hektáros nagyságrendű növelése. Jelenleg a 100 ezer hektárt sem éri el a ténylegesen öntözött terület nagysága. Hol van már a rendszerváltás előtti, 350 ezer hektáros öntözhető terület? Viszont kérdés, hogy ha tényleg a Duna-Tisza közén és a Tiszántúlon kívánnak fejleszteni legtöbbször, akkor lesz-e elegendő víz ehhez? Számos tanulmány megállapította már, hogy az öntözésfejlesztés első lépé-

sének a vízvisszatartásnak, helyi és regionális víztárolók létrehozásának kellene lennie, fogalmazott Csősz Tibor.

A kormány az utóbbi időben több olyan intézkedést is hozott, amelyek megkönnyítik az öntözést, és évi 17 milliárd forintot különített el az öntözés fejlesztéséhez szükséges feltételek megteremtésére. Az intézkedések közül fontos kiemelni a rendkívüli öntözési célú vízhasználat bevezetését, ami az egyjárási öntözést váltotta fel, és amely lehetővé teszi az előírásnak megfelelő mennyiségű víz kijuttatását vízjogi engedély nélkül, vagy a vízkészletjárulék fizetésének szüneteltetését a vízhiányos időszakban.

Azonban ez nem elegendő, és további kedvezmények bevezetésére volna szükség, például aszály esetén a vízhasználati alapidő csökkentésére vagy elengedésére, mondta a tanácsos.

Egyre több gazdaságtól kapja azt a visszajelzést a MOSZ, hogy elindítják az aszálykár-bejelentéseiket a központi rendszerben. Mivel az aszály országos, kétséges, hogy a kárenyhítési alap várhatóan 26-27 milliárd forintja elég lesz-e a károk rendezésére, ugyanis a csapadékhány mellett a gyümölcsösök 15 százalékában 100 százalékos kárt okoztak a késői fagyok. Már most mérlegelni kellene a kárenyhítési alap feltöltését.

A MOSZ gabonaválasztmányának közelmúltban tartott ülésén napirendre kerültek a növényvédelmi szabályozás változásai, a fajtaválasztás kérdései, piaci elemzések, és több alkalommal foglalkoztak az öntözést akadályozó tényezőkkel is, mondta végezetül Csősz Tibor.

H. Gy.